

การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
INTERNAL CONTROL AFFECTING BUDGETING ADMINISTRATION
OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE SAMUT SAKHON
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

วรัชัญญ์ณัฐ ผ่องธรรม/ VARATCHANAT PONGTHAM¹
นภาพรณีย ยอดสิน/ NAPAPORN YODSIN²
พิชญาภา ยืนยาว/ PITCHAYAP YUENYAW³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการควบคุมภายในของสถานศึกษา 2) ศึกษา
ระดับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา และ 3) วิเคราะห์การควบคุมภายในซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูเจ้าหน้าที่
การเงิน และครูเจ้าหน้าที่พัสดุในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร จำนวน 225 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย มีค่าความตรงด้านเนื้อหาระหว่าง
0.67 ถึง 1.00 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านการควบคุมภายใน เท่ากับ 0.98 และด้าน
การบริหารงบประมาณ เท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การควบคุมภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย
สภาพแวดล้อมของการควบคุม กิจกรรมการควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามประเมินผล
และการประเมินความเสี่ยง
2. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย
การบริหารการเงินและการบัญชีการบริหารงบประมาณการวางแผนงบประมาณ การตรวจสอบ
และติดตามการประเมินผลการบริหารพัสดุและสินทรัพย์และการบริหารทรัพยากร

¹ นักศึกษาปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

³ อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. การควบคุมภายใน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) กิจกรรมการควบคุม (X_2) สารสนเทศและการสื่อสาร (X_3) และการติดตามประเมินผล (X_4) เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา (Y_{tot}) โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 70.08 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y}_{tot} = 0.85 + 0.22 (X_1) + 0.21 (X_3) + 0.17 (X_4) + 0.18 (X_5)$

คำสำคัญ: การควบคุมภายใน, การบริหารงบประมาณ, ประถมศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study the level of internal control in educational institutions; 2) identify the level of budgeting administration; and 3) analyze internal control affecting budgeting administration. The research sample was 225 administrators and teachers under Samut Sakhon Primary Educational Service Area, derived by proportional stratified random sampling as distributed by district. The research instrument used to collect data was a questionnaire constructed by the researcher with IOC content between 0.67 and 1.00. The internal consistency reliability coefficients of the questionnaire were 0.98 for internal control and 0.98 for budgeting administration. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression.

The findings of this research were as follows:

1. Overall and in specific aspects, the internal control in educational institutions was at a high level. These aspects were as follows: control environment, control activities, information and communications, monitoring, and risk assessment.

2. Overall and in specific aspects, the budgeting administration in educational institutions was at a high level. These aspects were as follows: financial management and accounting, budget administration, budget planning, monitoring and follow-up evaluation, procurement and asset management, and resource management.

3. The internal control in the aspects of control environment (X_1), control activities (X_2), information and communications (X_3), and monitoring (X_4) together predicted the budgeting administration of educational institutions (Y_{tot}) at the percentage of 70.08 with statistical significance at .01. The regression equation was $\hat{Y}_{tot} = 0.85 + 0.22 (X_1) + 0.21 (X_3) + 0.17 (X_4) + 0.18 (X_5)$.

Keywords: internal control, budgeting administration, primary education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นกฎหมายฉบับแรกที่ว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ใช้เป็นหลักในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ได้กำหนดรายละเอียดสำหรับการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมไว้อย่างชัดเจนในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง จะเห็นได้ว่า กฎกระทรวง ระเบียบ กฎหมาย และประกาศของกระทรวงศึกษาธิการได้มอบอำนาจให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการบริหารวิชาการบริหารงบประมาณ บริหารบุคคลและบริหารทั่วไป ภายใต้กรอบการดำเนินการที่กำหนดให้อย่างมีอิสระ รวดเร็ว มีความคล่องตัวมากขึ้นและมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้กับสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ระเบียบ และกฎหมายรองรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 14)

จากความสำคัญที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนระบบบริหารงานภายในสถานศึกษาให้ครอบคลุมภารกิจกระจายอำนาจและการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 บัญญัติไว้ จึงต้องถือปฏิบัติและในฐานะที่สถานศึกษาเป็นหน่วยรับผิดชอบตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 22 ตุลาคม 2544 เป็นต้นไปมีผลทำให้หน่วยรับผิดชอบต้องจัดวางระบบการควบคุมภายใน โดยใช้มาตรฐานการควบคุมภายในตามระเบียบดังกล่าว เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่า การบริหารและการปฏิบัติงานของหน่วยงานจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการดูแลทรัพย์สินการป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริตในหน่วยงาน และภายหลังการจัดวางระบบการควบคุมภายในแล้วเสร็จก็จะต้องรายงานประจำปีเกี่ยวกับการควบคุมภายในต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้กำกับดูแล และคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในโดยรายงานปีละ 1 ครั้ง ภายในเก้าสิบวันนับจากวันสิ้นปีงบประมาณ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน, 2552: 1-2)

ความสำเร็จในทุกหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจประเภทใด มีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน คือการมีการควบคุมภายในที่ดีในหน่วยงาน เนื่องจากการควบคุมภายในจะช่วยป้องกันหรือลดความเสี่ยง อันจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้ในทุกระบวนการหรือทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน หน่วยงานต่าง ๆ จึงควรจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมขึ้นภายในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็น

ไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานวางไว้ การควบคุมภายในตามที่กระทรวงการคลังประกาศให้ให้เป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย ระเบียบ ระบบบัญชี หนังสือสั่งการ และหนังสือตอบข้อหารือต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การควบคุมด้านการเงินบัญชี และการปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดไว้ ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงการจัดการด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านการเงินและบัญชีในหน่วยงาน จึงไม่สามารถสะท้อนภาพถึงผลการดำเนินงานในภาพรวมของหน่วยงานได้ ระบบการควบคุมภายในที่ดีควรเป็นระบบการควบคุมที่ครอบคลุมงานทุกด้านและสามารถสะท้อนภาพให้เห็นเป็นองค์รวมของหน่วยงานนั้น ๆ ว่ามีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลหรือไม่เพียงใด การที่ระบบการควบคุมภายในของรัฐยังไม่ครอบคลุมทุกระบบงานอาจเป็นช่องทางรั่วไหลทำให้เกิดความเสียหายในหน่วยงานและการดำเนินงานไม่สัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้จากประสบการณ์ในภาครัฐ สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการกำหนดหน้าที่ และมอบหมายงานในหน่วยงานไม่เหมาะสม การมอบหมายการปฏิบัติงานทั้งกระบวนการให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงคนเดียว การควบคุมสอบทานและการตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ตลอดจนขาดการประเมินและการบริหารความเสี่ยง (กรมบัญชีกลาง, 2548: 3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน และการพัฒนาหน่วยงานอย่างยั่งยืนหากหน่วยงานไม่มีการบริหารจัดการที่ดี หรือไม่มีการกำกับดูแลที่ดี รวมทั้งไม่มีระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมโอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด หรืออุปสรรคในการดำเนินงานของหน่วยงานย่อมมีเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ดังนั้นการจัดวางระบบการควบคุมภายในที่ดีและมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลให้การบริหารงบประมาณดำเนินการปฏิบัติงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารและบุคลากรที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

การบริหารงบประมาณเป็นแผนการทำงานงบประมาณรายรับ รายจ่าย การทำบัญชี และการกำหนดแผนการใช้จ่ายหรืองบประมาณการ รายรับ รายจ่ายล่วงหน้า ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานของสถานศึกษาโดยมีระเบียบ ข้อบังคับ ที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษามีฐานะเป็นหน่วยงบประมาณและหน่วยบริหารการเงินของตนเอง แต่ยังมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูแลแม้ว่าจะมีฐานะนิติบุคคลตามกฎหมายส่งผลให้สถานศึกษายังขาดความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามความต้องการอย่างแท้จริง ทั้งนี้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลได้กำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดหารายได้จากกาให้บริการที่ต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียนเพื่อให้การบริหารงบประมาณ การเงินและบัญชีของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลสอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ โดยปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

ต้องกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของตน ไปยังสถานศึกษาผ่านกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ประกอบกับประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 จะเห็นได้ว่ากฎกระทรวง ระเบียบ กฎหมาย และประกาศของกระทรวงศึกษาธิการได้มอบอำนาจให้สถานศึกษา มีอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณภายใต้กรอบการดำเนินการที่กำหนดให้อย่างมีอิสระ รวดเร็ว มีความคล่องตัวมากขึ้น และมุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณให้กับสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้สถานศึกษานิเทศบุคคลสามารถบริหารจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด ภายใต้ระเบียบและกฎหมายรองรับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 57-58)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางการบริหารการควบคุมภายในและนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและป้องกันโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง ความผิดพลาด หรือความเสียหายในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ได้กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน

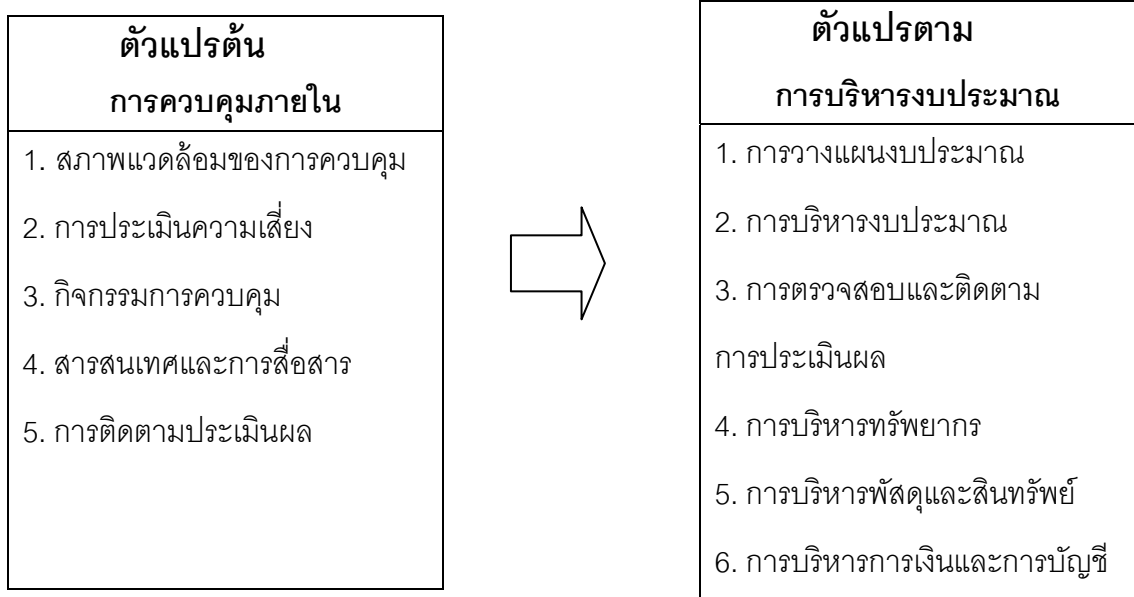
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อวิเคราะห์การควบคุมภายในซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตัวแปรการวิจัย

1. ตัวแปรต้น คือ การควบคุมภายใน (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน 2552: 8-19) ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม 2) การประเมินความเสี่ยง 3) กิจกรรมการควบคุม 4) สารสนเทศและการสื่อสาร และ 5) การติดตามประเมินผล

2. ตัวแปรตาม คือ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2556: 59-67) ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) การวางแผนงบประมาณ 2) บริหารงบประมาณ 3) การตรวจสอบและติดตามการประเมินผล 4) การบริหารทรัพยากร 5) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และ 6) การบริหารการเงินและการบัญชี โดยผู้วิจัยได้นำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

สมมุติฐานการวิจัย

การควบคุมภายในประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมิน เป็นปัจจัยส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

คำจำกัดความตัวแปรการวิจัย

1. การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ร่วมกันกำหนดขึ้นเพื่อควบคุมการดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกอบด้วย

1.1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม หมายถึง สภาพการณ์หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา ตระหนักยึดถือปฏิบัติตามข้อกำหนด ด้านความซื่อสัตย์และจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถของบุคลากร ด้านคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการตรวจสอบ ด้านปรัชญาและรูปแบบการบริหารของผู้บริหาร ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการมอบอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ และด้านนโยบายและวิธีบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่จะไปเสริมองค์ประกอบการควบคุมอื่น ๆ ต่อไป

1.2 การประเมินความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการประเมินความเสี่ยง ที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา นำมาพิจารณาในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย ระบุปัจจัยเสี่ยงวิเคราะห์ความเสี่ยง และการจัดการความเสี่ยง ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

1.3 กิจกรรมการควบคุม หมายถึง นโยบายและมาตรการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา นำมาใช้ในกิจกรรมควบคุม ได้แก่ การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน การสอบทานโดยผู้บริหาร การควบคุมการประมวลผลข้อมูล การอนุมัติ การดูแลป้องกันทรัพย์สิน การแบ่งแยกหน้าที่ และการจัดทำเอกสารหลักฐาน เพื่อป้องกันหรือควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

1.4 ข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร หมายถึง ข้อมูลข่าวสารหรือข้อมูลสารสนเทศ ที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาต้องจัดให้มีสารสนเทศ อย่างเพียงพอ เหมาะสมทันต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เชื่อถือได้ ทันเหตุการณ์ สะดวกในการเข้าถึงและปลอดภัย

1.5 การติดตามและประเมินผล หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน และประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาได้กำหนดไว้ โดยการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงาน การประเมินผลเป็นรายครั้ง ซึ่งแบ่งออกเป็น การประเมินการควบคุมตนเอง และการประเมินการควบคุมอย่างเป็นอิสระ

2. การบริหารงบประมาณ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษา กำหนดการควบคุมใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวกับรายรับและรายจ่าย การวางแผนการปฏิบัติ และการประเมินผล การใช้งบประมาณให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วย

2.1 การวางแผนงบประมาณ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณ โดยสถานศึกษาต้องวิเคราะห์และพัฒนานโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การวิเคราะห์ความเหมาะสมของการเสนอของงบประมาณ

2.2 การบริหารงบประมาณ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดการจัดสรรงบประมาณ การขออนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณ การขอโอนหรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณ และการรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.3 การตรวจสอบและติดตามการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้ผลผลิตจากงบประมาณ รวมทั้งวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพการใช้งบประมาณ

2.4 การบริหารทรัพยากร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดแนวทางการจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุน กู้ยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

2.5 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแบบสำรวจข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา การกำหนดรูปแบบหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ การควบคุมดูแลรักษา และจำหน่ายพัสดุ รวมทั้งการจัดผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

2.6 การบริหารการเงินและการบัญชี หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดการปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงินการจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลัง รวมทั้งการจัดทำบัญชีการเงิน การจัดทำรายงานการเงินและงบการเงิน การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และการรายงานบัญชี

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (descriptive research)

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2558 ซึ่งมีที่ตั้งกระจายอยู่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว จำนวน 104 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2558 กระจายตามเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970: 608 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2557: 124) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 86 แห่ง กระจายตามเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้ว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) ดังปรากฏในตารางที่ 1

2. ผู้ให้ข้อมูล กำหนดให้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แต่ละแห่งมีผู้ให้ข้อมูลแห่งละ 3 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูเจ้าหน้าที่การเงิน และ 3) ครูเจ้าหน้าที่พัสดุ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 258 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่การเงิน	เจ้าหน้าที่พัสดุ
เมืองสมุทรสาคร	56	46	46	46	46
กระทุ่มแบน	19	16	16	16	16
บ้านแพ้ว	29	24	24	24	24
รวม	104	86	86	86	86
รวมทั้งสิ้น	104			258	

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามค่านิยมศัพท์ตัวแปร โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่า IOC (index of item objective congruence) เท่ากับ 0.67 และ 1.00 ได้ข้อกระทงคำถาม ด้านการควบคุมภายในของสถานศึกษา จำนวน 50 ข้อ และการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา จำนวน 76 ข้อ จากนั้นหาค่าความเที่ยงโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของการควบคุมภายในของสถานศึกษา เท่ากับ 0.98 และค่าความเที่ยงของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 258 ฉบับ พร้อมหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และการขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูเจ้าหน้าที่การเงิน และครูเจ้าหน้าที่พัสดุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนกลับมา จำนวน 225 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.21

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการวิเคราะห์ระดับการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมาย โดยผู้วิจัยนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตค่าเฉลี่ยตามแนวความคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการควบคุมภายในสถานศึกษา/การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ในระดับที่มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการควบคุมภายในสถานศึกษา/การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ในระดับที่มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการควบคุมภายในสถานศึกษา/การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ในระดับที่ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการควบคุมภายในสถานศึกษา/การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในระดับที่น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการควบคุมภายในสถานศึกษา/การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในระดับที่น้อยที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการควบคุมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การควบคุมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.=0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการควบคุมภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพแวดล้อมของการควบคุม อยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.46) รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมการควบคุม ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.51) สารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.56) การติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 4.06$, SD=0.59) และการประเมินความเสี่ยง ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.57) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับการควบคุมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

(n = 225)

การควบคุมภายในสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม	4.19	0.46	มาก	1
2. การประเมินความเสี่ยง	4.01	0.57	มาก	5
3. กิจกรรมการควบคุม	4.10	0.51	มาก	2
4. สารสนเทศและการสื่อสาร	4.06	0.56	มาก	3
5. การติดตามประเมินผล	4.06	0.59	มาก	4
รวม	4.09	0.47	มาก	

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.45$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการบริหารการเงิน และการบัญชีอยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.45$) รองลงมา คือ การบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.52$) การวางแผนงบประมาณ ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.48$) การตรวจสอบและติดตามการประเมินผล ($\bar{X} = 4.20, S.D. = 0.54$) การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ($\bar{X} = 4.19, S.D. = 0.52$) และการบริหารทรัพยากร ($\bar{X} = 3.83, S.D. = 0.65$) ตามลำดับดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

(n = 225)

การบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การวางแผนงบประมาณ	4.20	0.48	มาก	3
2. การบริหารงบประมาณ	4.24	0.52	มาก	2
3. การตรวจสอบและติดตามการประเมินผล	4.20	0.54	มาก	4
4. การบริหารทรัพยากร	3.83	0.65	มาก	6
5. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์	4.19	0.52	มาก	5
6. การบริหารการเงินและการบัญชี	4.36	0.48	มาก	1
รวม	4.17	0.45	มาก	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การควบคุมภายในซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การควบคุมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) กิจกรรมการควบคุม (X_3) สารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) และการติดตามประเมินผล (X_5) เป็นตัวแปรที่ ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอยและสามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร (Y_{cont}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.708 ซึ่งแสดงว่า สภาพแวดล้อมของการควบคุม กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสารและการติดตามประเมินผลส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และสามารถร่วมกันทำนุบายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาได้ร้อยละ 70.08 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบคือ

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 0.85 + 0.22 (X_1) + 0.21 (X_3) + 0.17 (X_4) + 0.18 (X_5)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.23 (Z_1) + 0.24 (Z_3) + 0.21 (Z_4) + 0.24 (Z_5)$$

ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

(n = 225)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	4	33.13	8.28	133.19**	.00
Residual	220	13.68	0.62		
Total	224	46.81			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	Beta	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	0.85		0.15	5.51**	.00
สภาพแวดล้อมของการควบคุม (X ₁)	0.22	0.23	0.05	3.94**	.00
กิจกรรมการควบคุม (X ₃)	0.21	0.24	0.06	3.28**	.00
สารสนเทศและการสื่อสาร (X ₄)	0.17	0.21	0.04	3.94**	.00
การติดตามประเมินผล (X ₅)	0.18	0.24	0.05	3.82**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$R = 0.841 \quad R^2 = 0.708 \quad SEE. = 0.249$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการประเมินความเสี่ยง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดนโยบายและมาตรการการควบคุมภายในของสถานศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน ด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ซึ่งการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในเบื้องต้นผู้บริหารต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมของการควบคุมที่ดีในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรับผิดชอบ และเข้าใจขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเพียงพอ รวมถึงต้องยอมรับ และปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤมล หลักคำ (2554: 109-113) ได้ศึกษาการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่าสภาพการบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน ขนาดเล็กโดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารสินทรัพย์ และการรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน โรงเรียนขนาดใหญ่โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบดังนี้ การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้างการวางแผนงบประมาณ และการรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน

1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของการควบคุม การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมดูแล กำกับติดตามงานต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันรวมทั้งจัดโครงสร้างการบริหารงาน และกำหนดความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาแต่ละคน และกรอบงานของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน 2) ด้านการประเมินความเสี่ยงควรมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการ และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อกระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางการบริหารความเสี่ยง ตลอดจน ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งานและปัญหาเพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยง 3) ด้านกิจกรรมการควบคุม ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมหน้าที่ทุกระดับของการปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม และนำผลการประเมินการจัดกิจกรรมการควบคุมที่ได้มาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุม

ภายในที่เป็นปัจจุบันและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของสารสนเทศและการสื่อสาร 5) ด้านการติดตามประเมินผล ให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแต่ละฝ่ายรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผล เพื่อส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลอย่างครอบคลุมและเป็นระบบ ตลอดจนนำผลการประเมินที่ได้ไปปรับปรุง พัฒนาการควบคุมภายในของสถานศึกษาและสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันเพ็ญ แดงเสน (2559: 166) ได้ศึกษาการควบคุมภายในของสถานศึกษาที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่าสภาพแวดล้อมของการควบคุมระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง การติดตามประเมินผลและสารสนเทศและการสื่อสาร ตามลำดับ ดังนั้นการควบคุมภายในมีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก รวมทั้งเป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันรักษาทรัพย์สินของสถานศึกษา และช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งป้องกัน ลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น หรืออาจเกิดขึ้นจะอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้

2. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารการเงินและการบัญชีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการวางแผนงบประมาณ ด้านการตรวจสอบและติดตามการประเมินผล ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ และ ด้านการบริหารทรัพยากร ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงบประมาณมีความสำคัญต่อการจัดสรรทรัพยากรในการบริหารงานให้บรรลุตามพันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ โครงการ โดยการจัดสรรงบประมาณจะต้องยึดหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วม หลักความเป็นธรรม หลักความเสมอภาคและหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งระบบการบริหารงบประมาณที่มีคุณภาพ ย่อมส่งผลต่อการบริหารงานในด้านอื่น ๆ เช่น การบริหารงานวิชาการการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารและจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของของอิทธิพล สุขรัง (2552: 69-70) ได้ศึกษาสภาพการพัฒนาการบริหารงบประมาณของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากและมากที่สุดทั้งในรายด้านและรายข้อด้านที่ 1 การจัดตั้งงบประมาณ รายการที่มีการพัฒนาการมากที่สุดคือ กำหนดเป้าหมายการให้บริการสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และรายการที่มีการพัฒนา การบริหารงบประมาณลำดับน้อยที่สุดคือ การจัดทำคำขอของงบประมาณของสถานศึกษา ด้านที่ 2 การจัดสรรงบประมาณ รายการที่มีการพัฒนา

การบริหารงบประมาณมากที่สุดคือ การอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภท และ รายการที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดคือ โอนเงินงบประมาณวงเงินรวมต่างประเภทรายจ่ายของแต่ละ แผนงาน โครงการ ด้านที่ 3 การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ พบว่า การพัฒนา การบริหารงบประมาณมากที่สุดคือ การกำหนดแผน การตรวจสอบ การใช้จ่าย งบประมาณ และรายการที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดคือ การสอบทานระบบ การปฏิบัติงาน ด้านที่ 4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา รายการพัฒนาการบริหารงบประมาณที่มีการพัฒนา มากที่สุดคือ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและระบบการรับจ่ายทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนา การศึกษาให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลคุ้มค่า และรายการที่มีการพัฒนา น้อยที่สุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรให้เกิด ประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอน และสถานศึกษาและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกับบุคคล หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ด้านที่ 5 การบริหารการเงิน รายการพัฒนาการบริหาร งบประมาณมากที่สุดคือ รายการจ่ายเงินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรหรือผู้มีสิทธิโดยตรง และ รายการที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดคือ นำเงินส่งรายได้แผ่นดิน ด้านที่ 6 การบริหารบัญชี รายการที่มี การพัฒนา การบริหารงบประมาณมากที่สุดคือ มีการจัดทำทะเบียนทางการเงินครบถ้วนและครอบคลุม เงินทุกประเภท รายการที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดคือ มีการจัดทำบัญชีทางการเงิน อย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน ด้านที่ 7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ รายการที่มี การพัฒนาการบริหารงบประมาณมาก ที่สุดคือ มีการแต่งตั้งมอบหมายบุคลากรรับผิดชอบในการบริหารสินทรัพย์ให้สามารถใช้งานได้ อย่าง มีประสิทธิภาพ รายการที่มีการพัฒนาน้อยที่สุดคือ มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำ และจัดหาพัสดุมาใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ดังนั้นจะเห็นว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา เป็นการบริหารทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็น ที่จะช่วยส่งเสริม หรือสนับสนุนให้การดำเนินงาน ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และการบริหารงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงาน รวมทั้งจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา และจัดหารายได้จากบริการ มาใช้บริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

3. การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 รายงานผลการติดตามและประเมินผลของ การควบคุม การตรวจสอบ การสื่อสาร และการติดตาม ประเมินผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถทำนายการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ได้ร้อยละ 70.08 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีระบบโครงสร้างการควบคุมภายในที่ เหมาะสม มอบอำนาจหน้าที่ ขอบเขตความรับผิดชอบ และตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

พัฒนาระดับความรู้ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552: 149-150) ได้ศึกษาการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในโดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามประเมินผล ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้สถานศึกษาได้กำหนดนโยบาย แผนงาน และวิธีปฏิบัติงานเพื่อใช้ในกิจกรรมการควบคุม รวมทั้งกำหนดให้ผู้บริหารตรวจสอบความถูกต้องในการปฏิบัติงานตามวิธีการควบคุมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ตลอดจนนำผลการประมวลข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนา ระบบกิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารอย่างเพียงพอ มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และเชื่อถือได้ รวมทั้งสามารถเข้าถึงหรือเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาท หมื่นศรี (2554: 106) ได้ศึกษาการดำเนินงานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และกิจกรรมการควบคุมส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสถานศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการควบคุมภายในอย่างเป็นระบบ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ และผู้ประเมินผลการควบคุมภายในอย่างชัดเจน รวมทั้งกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และกำหนดมาตรการแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี สิทธิมาลัยรัตน์ (2556: 72-74) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการควบคุมภายในของส่วนราชการในจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า 1) ส่วนราชการในจังหวัดหนองบัวลำภู มีการควบคุมภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ลำดับแรกคือด้านการติดตามประเมินผล รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุมด้านการประเมินความเสี่ยง และด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ตามลำดับ 2) ปัจจัยเกื้อหนุนและปัจจัยผลักดันส่งผลต่อการควบคุมภายในของส่วนราชการในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยทำนวยการควบคุมภายในของส่วนราชการได้ร้อยละ 16 และ 3) ส่วนราชการในจังหวัดหนองบัวลำภู ที่มีสังกัดของหน่วยงานแตกต่างกันมีการควบคุมภายในไม่แตกต่างกัน

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า การควบคุมภายในของสถานศึกษา ด้านการประเมินความเสี่ยงไม่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ทั้งนี้สถานศึกษามีกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุของความเสียหายและกำหนดวิธีการควบคุมหรือแก้ไข ปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายใน ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน กำหนดกระบวนการ ประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง แนวทางการบริหารความเสี่ยง และแนะนำวิธีการวิเคราะห์ ความเสี่ยงในกรณีต่าง ๆ ตลอดจนจัดประชุมชี้แจงเพื่อเป็นแนวทางเดียวกันทั้งสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน แต่ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินความเสี่ยง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมมาตรฐานการควบคุมภายใน โดยให้สถานศึกษามีกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุของความเสียหายและกำหนดวิธีการควบคุมหรือ แก้ไขปัญหาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดให้ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากถึง 6 ด้าน แต่ด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษา กำหนดวิธีการ แหล่งการสนับสนุน เป้าหมายการดำเนินงานและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดม ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล เป็นตัวแปร ที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการควบคุมภายในทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรเร่งรัดพัฒนาผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับมาตรฐานการควบคุมภายใน โดยการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้หรือทำชุดฝึกอบรม และทำการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาพฤติกรรมผู้บริหารที่ส่งผลต่อการควบคุมภายในของสถานศึกษา
- 2.2 ควรศึกษาปัญหาการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา

สรุป

การควบคุมภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การควบคุมภายในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านและการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม 2) กิจกรรมการควบคุม 3) สารสนเทศและการสื่อสาร และ 4) การติดตามประเมินผล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยนี้พบว่า การควบคุมภายในสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผลทำนายนายการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 70.08

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2556). **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กรมบัญชีกลาง. (2548). **แนวปฏิบัติระบบการควบคุมภายในภาครัฐราชการ**. กรุงเทพฯ: สำนักบัญชีและตรวจสอบภายใน กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง.
- กิตติพงษ์ แสนพงษ์. (2552). **การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2557). **วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- จันทนา สาขากร และคณะ. (2554). **การตรวจสอบภายในและการควบคุมภายใน**. กรุงเทพฯ: พอดี.
- ชัยนาท หมั่นศรี. (2554). **การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

- นฤมล หลักคำ. (2554). **การบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 9)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วันเพ็ญ แดงเสน. (2557). **การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สมาน อัครภูมิ. (2557). **การบริหารสถานศึกษาตามแนวการปฏิรูปการศึกษายุคใหม่ (ฉบับปรับปรุง)**. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน. (2552). **แนวทางการจัดวางระบบการควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2556). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2556 – พ.ศ. 2561)**. กรุงเทพฯ: วิชั่นพริ้นท์แอนด์ มีเดีย.
- สุภาวดี สิทธิมาลัยรัตน์. (2556). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการควบคุมภายในของส่วนราชการในจังหวัดหนองบัวลำภู**. การศึกษานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Doyle, D. (2007, May). Determinants of weaknesses in internal control over financial reporting. *Journal of Accounting & Economics*, 44 (15), 193-223.
- Muskanan, M. (2014, August). The effectiveness of the internal controlling system implementation in fiscal decentralization application. *Journal of Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 164 (18-19), 180-193.
- Yen, D. C. (2014, November). Internal control framework for a compliant ERP system. *Journal of information & Management*, 51 (20), 187-205.